

Jak se rodí v Česku ukazuje analýza dat z Průvodce porodnicemi

14. 6. 2022, Tisková zpráva Aperio

Analýza dat z Průvodce porodnicemi Aperio, získaných přímo od rodiček, ukazuje, jak se průběh porodů změnil v období pandemie covidu-19 a jaké dlouhodobější trendy lze vysledovat v českém porodnictví. Z online dotazníků, v nichž respondentky ohodnotily svou porodnici, vyplývají unikátní data, neboť žádná jiná organizace takto komplexní údaje v České republice nesbírá. Za posledních 5 let klesl dle analýzy průměrný věk prvorodiček o dva roky z 30,7 na 28,8 let, každý čtvrtý porod je uměle vyvolaný, narůstá podíl ambulantních porodů, z porodnice odchází „plně kojených“ okolo 75 % novorozenců a téměř polovina dětí je v porodnici dokrmována.

To je pouze několik vybraných údajů z podrobné [analýzy](#). „Aperio má k dispozici unikátní data týkající se průběhu porodů v Česku. ČSÚ a ČGPS sledují pouze několik ukazatelů, ÚZIS vydal ročenku Rodička a novorozenec naposledy za rok 2015,“ vysvětluje Miloslava Kramná, koordinátorka Průvodce porodnicemi. Jak vypadá české porodnictví, sleduje dlouhodobě [webový Průvodce porodnicemi](#), který díky příspěvkům svých dárců provozuje [Aperio – Společnost pro zdravé rodičovství](#). Průvodce porodnicemi mimo jiné porovnává, jak je nastavena standardní péče v českých porodnicích a jak porod zažívají rodičky. Analýza vychází z 5 201 dotazníků od žen, které porodily v letech 2017–2021 v některé z porodnic v ČR mezi 38. a 42. týdnem těhotenství.

Průměrný věk prvorodiček

Ve sledovaném období klesl průměrný věk prvorodiček z řad respondentek výzkumu o 2 roky, z 30,7 (porodivších v r. 2017) na 28,8 (porodivších v r. 2021).

Příprava k porodu

Ve všech typech přípravy k porodu probíhajících v porodnicích byl v letech 2020 a 2021, tedy během pandemie covidu-19, **znatelný pokles**. Předporodního kurzu v porodnici se v r. 2021 zúčastnilo 5,2 % rodiček (oproti 12,6 % v r. 2017). Jednorázovou informační schůzku před porodem absolvovalo 15,8 % žen v r. 2021, oproti 26,9 % v r. 2017. A kombinaci předporodního kurzu a jednorázové informační schůzky využilo v r. 2021 2,5 % žen, oproti 10 % v r. 2017.

Vyvolání porodu

Postupně narůstá podíl indukovaných porodů (26,4 % v r. 2021 oproti 20,1 % v r. 2017). Mezi respondentkami, které měly uměle vyvolávaný porod, jsme zjistili dvakrát vyšší podíl akutních císařských řezů než u žen, kde se porod rozběhl spontánně.

Kdo vedl porod

Za žádoucí stav lze považovat poskytování péče během porodu porodními asistentkami. „Dle doporučení WHO* mají být právě porodní asistentky primárním poskytovatelem zdravotní péče o ženu během normálního porodu,“ říká Eliška Kodyšová, ředitelka spolku Aperio. **Porodní asistentky jsou dle našich dat zapojeny do vedení 85–90 % porodů.** V loňském roce vzrostl podíl porodů, kdy porodní asistentky vedly jak průběh, tak i závěr porodu, a to na 35,5 %, oproti 25,8 % v r. 2017. Nejčastějším scénářem, a to u 49,1 % porodů v r. 2021, zůstává ten, kdy příjem vede lékař/ka, porod vede porodní asistentka a závěr porodu vede opět lékař či lékařka.

Poloha ve vypuzovací fázi porodu (tzv. 2. doba porodní)

Zjištění ohledně polohy v 2. době porodní ukazují, že část žen během tzv. vypuzovací fáze polohu změnila a vyzkoušela více poloh. **Nejčastěji ženy zaujímaly polohu na porodnickém lůžku/křesle** – a to 45,8 % vleže, 43,4 % na boku, 43,9 % v polosedě a 14,1 % v kleku (data z r. 2021). Méně časté, ale také využívané, jsou polohy mimo lůžko, resp. křeslo – 12,9 % ve stoje s oporou, 8,8 % na všech čtyřech na žíněnce, 4,9 % na porodní stoličce a 2,8 % do vody. „*Podíl žen, které rodí vleže, klesá, ale stále zůstává celkem vysoký. Při horizontální poloze vleže na zádech děloha způsobuje stlačení velkých cév a snížený průtok krve může mít vliv na stav plodu**.* Poloha na zádech nevyhovuje také ženám, které mají křížové bolesti,“ upozorňuje koordinátorka Průvodce porodnicemi Miloslava Kramná.

První hodiny po porodu (kontakt matky a dítěte)

U řady rodičů je při výběru porodnice jedním z rozhodujících faktorů, jak podporuje navázání citové vazby mezi rodiči a dítětem. Pozitivní změny sledujeme v péči na porodním sále ihned po porodu. Ve sledovaném období bylo u narůstajícího počtu porodů **položeno dítě na tělo matky** ihned po porodu, tzv. kontakt skin to skin (77,5 % v r. 2021 oproti 66 % v r. 2017), **pupeční šňůra byla přestřižena až po jejím dotepání** (46,6 % v r. 2021 oproti 28,9 % v r. 2017) a novorozenec **vyšetřen přímo na těle matky** (14,9 % v r. 2021 oproti 10,7 % v r. 2017).

Propuštění z porodnice

Přestože metodický pokyn MZ ČR doporučuje propuštění nejdříve 72 hodin po porodu, **narůstající počet žen z porodnice odchází domů dříve** (13,1 % v r. 2021 oproti 5,0 % v r. 2017). Motivací pro kratší pobyt v porodnici, kterou ženy zmiňovaly v neveřejných vzkazech pro personál, je např. nespokojenost s péčí na oddělení šestinedělí, lepší zvládnutí kojení v pohodlí domova, možnost přizpůsobit rozvržení dne potřebám nedětky a novorozence. Jedna z matek uvádí: „*Dceru jsem dostala až 5 hodin po porodu z mně neznámých důvodů, které mi nebyly vysvětleny. Když jsem se několikrát ptala, kdy dostanu dceru k sobě, sestry se mnou odmítly komunikovat, zavěsily telefon,*

v osobním kontaktu se doslova otočily na podpatku a odešly z místnosti bez jediného slova. Nikdo mi nebyl schopný vysvětlit, co se děje. Po této zkušenosti vím, že případný další porod bude buď ambulantní, nebo v jiné porodnici... Jako psycholožka mohu hodnotit dopad péče na psychiku, který byl enormně stresující.“

Kojení

Při propuštění z porodnice odchází **plně kojených** okolo 75 % novorozenců. Vzhledem k tomu, že téměř **polovina dětí je v porodnici dokrmována**, to bohužel neznámá, že tyto děti jsou kojeny výlučně (krmeny výhradně mateřským mlékem, což sleduje např. WHO). Děti, které jsou při propuštění z porodnice kojeny a zároveň dostávají nějaký dokrm je zhruba 20 %. A podíl novorozenců, kteří dostávají při propuštění pouze umělé mléko se pohybuje okolo 5 %.

Kompletní analýzu dat z Průvodce porodnicemi si můžete stáhnout [zde](#).

Analýzu zpracovaly: koordinátorka Průvodce porodnicemi [Ing. Miloslava Kramná](#) a datová analytička [Ing. Alena Hlavová](#).

* https://czlobby.cz/sites/default/files/projekty/who_1999_pece_v_prubehu_normalniho_porodu.pdf, str. 8

** https://czlobby.cz/sites/default/files/projekty/who_1999_pece_v_prubehu_normalniho_porodu.pdf, str. 23

Pro více informací kontaktujte:

Tereza Kochová

PR specialista [Aperio](#)

E-mail: tereza.kochová@aperio.cz

Tel.: 775 716 145